

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«ЛУГАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА»

**МОЛОДІ ВЧЕНІ :
ГІПОТЕЗИ, ПРОЕКТИ, ДОСЛІДЖЕННЯ**

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

Старобільськ

2017

Молоді вчені : гіпотези, проекти, дослідження. Збірник наукових праць. – Старобільськ, 2017. – 73 с.

У збірнику представлено результати наукових досліджень студентів, магістрантів та викладачів Державного закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» з проблем ботаніки, зоології, фізіології та екології рослин і тварин, екологічного виховання студентів, інших актуальних проблем сучасної науки.

© Колектив авторів, 2017

© Кафедра біології ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2017

З М І С Т

ГОДОНІМИ СЕЛА ПОКРОВСЬКЕ ТРОЇЦЬКОГО РАЙОНУ ЛУГАНСЬКОЇ ОБЛАСТІ	4
<i>Г. В. Гаврюшенко, І. А. Сергієнко</i>	
ОЦІНКА ТОКСИЧНОСТІ ҐРУНТІВ ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНОГО ФОНДУ ЛУГАНСЬКОЇ ОБЛАСТІ НА ВМІСТ ХЛОРООРГАНІЧНИХ ПЕСТИЦИДІВ	8
<i>Н. В. Демідова, С. В. Петренко</i>	
ЕКОЛОГІЧНИЙ СТАН ҐРУНТІВ І РОСЛИН У МІСТІ МАРІУПОЛЬ	12
<i>Н. В. Демідова, С. В. Петренко</i>	
СТАН СФОРМОВАНOSTI ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ-БІОЛОГІВ ЛУГАНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА	17
<i>С. В. Вовк, І. С. Котєнєва, Н. П. Бальбух</i>	
БІОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ, ВИДОВИЙ СКЛАД, СУЧАСНИЙ СТАН ПОПУЛЯЦІЇ РОДИНИ ASTERACEAE У ФЛОРИ ЛУГАНСЬКОЇ ОБЛАСТІ	28
<i>М. В. Книш</i>	
ВПЛИВ ЗАБРУДНЕНОГО АТМОСФЕРНОГО ПОВІТРЯ НА СТАН ГОРОБИНИ ЗВИЧАЙНОЇ (SORBUS AUCUPARIA L.) У м. РУБІЖНЕ	32
<i>К. В. Кривенко</i>	
ВПЛИВ ХІМІЧНИХ ТА БІОЛОГІЧНИХ СТИМУЛЯТОРІВ НА РІСТ І РОЗВИТОК ТОМАТІВ (LICOPERSICON ESCULENTUM MILL) У ЗАКРИТОМУ ҐРУНТІ	41
<i>Коржова Н. О.</i>	
СОЛИ КРЁНКЕ И ИХ СЛОЖНОЭФИРНЫЕ АНАЛОГИ В РЕАКЦИЯХ С ЭТОКСИМЕТИЛЕНПРОИЗВОДНЫМИ СН-КИСЛОТ, ИЗУЧЕНИЕ ИХ БИОЛОГИЧЕСКОЙ АКТИВНОСТИ	51
<i>Пономаренко Д. А.</i>	
ПРОДУКТИВНІСТЬ ГОРОХУ ПОСІВНОГО В ЗАЛЕЖНОСТІ ВІД ДОЗ МІНЕРАЛЬНИХ ДОБРИВ ЗА РІЗНИХ СПОСОБІВ СІВБИ В УМОВАХ ЛУГАНСЬКОЇ ОБЛАСТІ	56
<i>Сисоєва М. С.</i>	
УМІСТ ВАЖКИХ МЕТАЛІВ У ҐРУНТІ НА ТЕРИТОРІЇ МІСТА ЗОЛОТЕ	62
<i>Чупра В. В.</i>	
ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ЕФЕКТИВНЕ ВИКОРИСТАННЯ ШКІЛЬНОЇ ПРИСАДИБНОЇ ДІЛЯНКИ	66
<i>Бикова Ю. І.</i>	

Г. В. Гаврюшенко, І. А. Сергієнко

ГОДОНІМИ СЕЛА ПОКРОВСЬКЕ ТРОЇЦЬКОГО РАЙОНУ ЛУГАНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»

Власні назви географічних об'єктів є цінним матеріалом для кожного народу. Зберігаючи духовну спадщину минулих поколінь, вони становлять матеріальну оболонку традицій, вірувань, історичних подій. Це спосіб реалізації просторових уявлень місцевого населення з його етно-лінгвістичними та соціокультурними особливостями. Мешканці кожного населеного пункту для ідентифікації певного географічного об'єкта традиційно здійснюють номінацію, що, насамперед, проявляється у найменуваннях вулиць, і це засвідчується в усіх поселеннях: від хутора до великого міста. Вивчення таких пропріальних одиниць у цілому закріплене за топонімікою.

Законом України «Про географічні назви» визначається, що «встановлення назв географічних об'єктів, а також їх унормування, облік, реєстрація, використання та збереження має важливе значення для вирішення завдань національної безпеки, розвитку економіки, науки і освіти, державного будівництва, міжнародного співробітництва, а також у повсякденному житті громадян» [2].

Топоніміка – наука, що вивчає географічні назви, їх походження, смислове значення, розвиток, сучасний стан, написання і вимову. Топоніміка є інтегральною науковою дисципліною, яка розташована на стику трьох наук і використовує дані з трьох областей знань цих наук: географії, історії та лінгвістики [5, 4-5]. Топоніміка як стародавня наука своїм походженням зобов'язана географії, і не випадково А. М. Маракуєв пише: «Під топонімікою ми розуміємо ту частину географії, яка займається питаннями виникнення та еволюції географічних назв (топонімів), яка вивчає їх форму, семантику, смислову сторону і синонімію, виробляє правила їх орфографії, правопису та орфоепії (правильного вимовляння), а також прийоми їх зображення на карті існуючими системами письма і картографічними шрифтами» [4, 29].

Базовим поняттям топоніміки виступає топонімія – сукупність назв (топонімів) на певній території. Основне значення і головне призначення географічної назви – фіксація місця на поверхні Землі.

Топоніміка включає такі поняття: 1) гідроніми (назви річок, озер, колодязів і т.д.); 2) фоніми (назви курганів); 3) ойконіми (назви населених пунктів); 4) спелеоніми (назви печер, скельних навісів); 5) ороніми (назви хребтів, гір, долин, ярів, впадин і ущелин); 6) хороніми (назви країв і країн).

Проте в краєзнавстві виникає потреба детальнішої класифікації географічних назв. Серед гідронімів можуть виділятися: лімноніми (назви озер), потамоніми (назви річок), гелоніми (назви боліт). Серед ойконімів виділяються полісоніми (назви міст). В містах можуть існувати агороніми (назви площ), годоніми (назви вулиць), ергоніми (назви підприємств) та ін.

Для топоніміки характерні свої специфічні методи досліджень. Основну роль відіграють польові дослідження, збір первинного матеріалу, виявлення природних, історичних і етнографічних особливостей певного регіону, особливостей, які визначають своєрідність топонімів.

Топоніміка використовує методи, які притаманні історичній науці, роботу з архівними матеріалами, аналіз письмових джерел. На службу топоніміці поставлені методи, які властиві географічній науці – картографічний, просторово-порівняльний та інші [1].

Аналіз останніх досліджень свідчить, що можливості вирішення складних топонімічних завдань, пов'язаних із розробкою теорії топоніміки, методів топонімічних досліджень розкриваються в роботах О. Афанасьєва, В. Жекуліна, В. Жучкевича, Е. Мурзаєва, В. Ніконова, Н. Подольської, Є. Черняхівської.

Однак монографічних робіт, присвячених аналізу власних назв географічних об'єктів Троїцького району Луганської області, немає. При цьому номінації вагомих топонімічних праць досить часто ставали предметом наукового вивчення О. М. Разінкова, В. М. Приня, М. Ф. Євсюкова та інших дослідників району. Сказане вище і зумовило актуальність нашого дослідження, метою якого є здійснення комплексного аналізу годонімів села Покровське Троїцького району Луганської області. Завданнями дослідження є: 1) виявлення та фіксація власних назв вулиць на синхронному рівні; 2) виконання мотиваційного аналізу мотивувальної бази назв вулиць.

У великому урочищі, що втопає в яскравій зелені верб та кленів, розмістилося село Покровське, яке знаходиться на території Троїцького району Луганської області (рис.1).

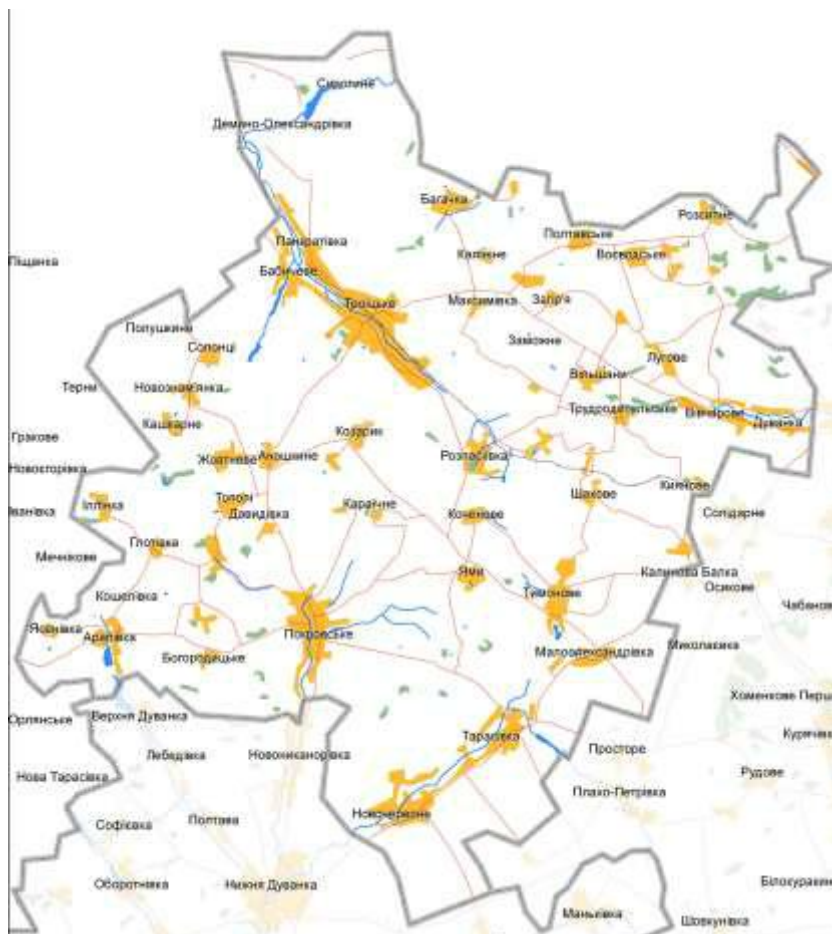

Рис.1. Карта Троїцького району Луганської області

Цьому селу понад двохсот років. Його засновниками були жителі села Двучучне Валуйського уїзду Воронежської губернії. Вони вийшли з общини і оселилися на землях біля невеличкої річки Гнилої. Першими поселенцями були Євсюкови, Абросімови, Бабкіни, Чіхічіни. Так з'явився хутір Гниловий. Поступово він значно розширився і пізніше став називатися Слободою Покровською на честь храму Покрова Пресвятої Богородиці, який був побудований у 1821 році і освячений 14 жовтня 1821 року. Потім Слобода Покровська стала селом Покровське. Щодо вулиць, то їх у селі дев'ятнадцять: Північна, Українська, Набережна, Совхозна, Робоча, Гагаріна, Первомайська та ін. Деякі вулиці мають старі назви, як їх прозвали місцеві жителі.

Якщо їхати головною трасою (яка простягається по центру села) з боку Троїцького, то як два «бичачі роги» розійшлися в різні боки дві вулиці – Північна та Українська. Вулицю Північну по-старому називають «Поточанівка». За однією із версій її так називають тому, що там колись проживало декілька сімей Потоцьких, хоча й зараз на цій вулиці є дві сім'ї із цим прізвищем. Вулицю Українську називають «Хохловка». Одна з версій походить із того, що нібито кілька козаків та їхніх сімей прийшли із Черкаської області й оселилися на цих місцях, попід витокм річки Гнилої. А місцеві жителі, які були в основному росіянами, почали їх називати «хохлами». Зараз їх уже і не залишилось, тому що за багато років вони піддалися русифікації і розмовляють російською або суржиком.

Далі за огородами Поточанівки, попід річкою Гнилою, знаходиться вулиця Набережна, яку називають «Старовіровка». На початку 19-го ст. у Покровській Слободі поселились розкольники-поморці, які заперечували шлюб і виступали проти офіційної церкви. Чи залишились вони зараз – сказати важко, але залишили старовіри свою пам'ять у назві вулиці – Старовіровка.

Попід трасою знаходиться вулиця Радянська, яку зараз ще називають «Міщанка». Так її прозвали мабуть тому, що на ній стоять і досі, за висловлюваннями місцевих жителів, «панські будинки», де проживали заможні покровчани, яких прозвали «міщанами», а вулицю – «Міщанка».

Повертаючи на схід, простяглася вулиця Первомайська. По-місцевому прозвали цю вулицю «Поляковка», тому що першими поселенцями була родина Полякових. Раніше на ній жило багато сімей на прізвище Полякови, хоча й зараз тут проживають 5 родин Полякових.

На південь від вулиці Радянської простяглася вулиця Фадєєва. Цю вулицю так назвали на честь старшого лейтенанта Фадєєва Олександра Михайловича, командира танку, який у січні 1943 року, визволяючи село від фашистів, підірвався на міні. По-старому цю вулицю називають «Сударівка». Існує дві легенди про те, звідки пішла ця назва: одна говорить, що ніби колись на Сударівці жила моторна жінка-вдова, в хаті якої молодь влаштовувала вечорниці, а сусіди прозвали її «сударинею». Інша легенда говорить, що колись на цій вулиці жив самотній бурлака. Розмову завжди він починав жартами і примовками, до всіх ставився шанобливо, а дорослих із повагою називав «судар», «судариня».

На початку вулиці Фадєєва, повертаючи на захід, простяглася вулиця Гагаріна. По-місцевому її називають «Євсюковка». На ній живуть в основному сім'ї на прізвище Євсюкови. І колись давно першими на цій території (вулиці Гагаріна) оселилась сім'я Євсюкових, тому цю невелику вулицю називають Євсюковка.

А ось у Луганської вулиці, яка лежить паралельно вулиці Українській, місцева назва – «Печенівка». На Печенівці мешкали, як розповідають старі люди, «печенята», тобто багаті люди. Чи це прізвище у них таке було, чи прізвище, залишається невідомо.

З роками село розрослося. Тепер у ньому 19 вулиць, розкиданих по обидва береги річки Гнилої. Багато вулиць так і називаються офіційно (Совхозна, Садова, Заозерна). А деякі вулиці, які згадувались вище, й досі часто називають по-давньому.

Отже, проведений аналіз годонімів села Покровське дозволяє говорити про своєрідну структуру творення власних назв вулиць, що пояснюється статусом та індивідуальними особливостями території. У назвах вулиць досить часто простежується вплив історичних подій, відомих постатей району. Крім цього, значна увага приділяється світогляду покровчан, що своїм корінням іноді сягає далекого минулого.

Література

1. Закон України «Про географічні назви» від 31 травня 2005 № 2604-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 27. 2. Басик С. Н. Общая топонимика / С. Н. Басик. – Минск, 2006. – 197 с. 3. Кальновка – Новотроицкая слобода – Троицкое. Троицкий район //

Историко-краеведческий сборник. – Луганск : ОАО «ЛОТ», 2001. – 508 с. **4. Маракуев А. М.** Краткий очерк топонимики как географической дисциплины / А. М. Маракуев // Учен. записки Казах. ун-та : Сер. «Геология и география». – Алма-Ата, 1954. – Т.18, вып.2. – С.29-72. **5. Мурзаев Э. М.** Очерки топонимики / Э. М. Мурзаев. – М. : Мысль, 1974. – 25 с. **6. Разиньков А. Н.** Прошлое и настоящее Троицкого района / А. Н. Разиньков. – Луганск : Эльф, 1998. – 76 с. **7. Разиньков А. Н.** Милая сердцу Покровская земля / А. Н. Разиньков // Историко-краеведческий сборник. – Луганск, 2002. – 292 с.

Гаврюшенко Г. В., Сергієнко І. А.

Годоніми села Покровське Троїцького району Луганської області

Описані результати краєзнавчого дослідження щодо походження власних назв вулиць села Покровське Троїцького району Луганської області.

Ключові слова: топоніміка, топонімія, географічні назви, годоніми.

Гаврюшенко А. В., Сергиенко И. А.

Годонимы села Покровское Троицкого района Луганской области

Описаны результаты краеведческого исследования происхождения названий улиц села Покровское Троицкого района Луганской области.

Ключевые слова: топонимика, топонимия, географические названия, годонимы.

Gavrushenko G. V., Sergienko I. A.

Hodonimy of the village of Pokrovskoe, Troitsk district, Luhansk region

The results of studies which purpose was to find out the origin of their own street names of the village of Pokrovskoe of the Troitsk district, Luhansk region.

Key words: toponymy, geographical names, godonyms.

Молоді вчені: гіпотези, проекти, дослідження. Збірник наукових праць

Відповідальний за випуск Мацай Н. Ю.
Технічний редактор, коректор Вовк С. В.

Державний заклад «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»,
92703, м. Старобільськ, Луганська область, пл. Гоголя, 1,
факультет природничих наук, кафедра біології.